

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr.: 2018-56
Den 16. maj 2018

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018

SAMLENOTAT

1. Demokratiske Republik Congo (DRC)	2
2. Venezuela.....	4
3. Forslag til rådsbeslutning, der bemyndiger EU-Kommissionen til at åbne forhandlinger om en ny partnerskabsaftale mellem EU og lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet.....	6
4. Iran.....	10

1. Demokratiske Republik Congo (DRC)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018 ventes en drøftelse af den politiske situation i DRC, som er bekymrende og præget af en ustabil sikkerhedssituation, politisk vold og menneskerettighedsovertrædelser. Drøftelsen forventes bl.a. at have fokus på afholdelsen af valg i december 2018, og vigtigheden af at den nuværende præsident Kabila ikke genopstiller.

2. Baggrund

Den politiske situation i Den Demokratiske Republik Congo (DRC) er bekymrende og præget af en ustabil sikkerhedssituation, politisk vold og menneskerettighedsovertrædelser. Præsident Kabilas mandat udløb i december 2016, men under påskud af at der ikke var tilstrækkelige midler, har han udskudt valget. Nu ser det ud til, at Kabila er enig i afholdelse af valget, og valgrådet har taget konkrete skridt til afholdelse af valg den 23. december 2018. Det er fortsat uklart, hvorvidt præsident Kabila vil stille op for tredje gang, hvilket ville være forfatningsstridigt. Det faktum, at DRC fortsat isolerer sig selv fra det internationale samfund, gør det sværere at føre tilsyn med valgprocessen.

Der er brug for reformer, der sikrer pålidelige og transparente valg. Det kræver gennemførelse af nogle af de tiltag om valgreform, som der var enighed om mellem oppositionen og regeringen (Saint Sylvester Aftalen) den 31. december 2016. Endvidere er man fra EU's side meget opmærksomme på den omfattende korruption i landet, og der arbejdes på mulige sanktioner.

I det østlige DRC er urolighederne og de væbnede konflikter voldsomt skærpet i de seneste måneder. Antallet af internt fordrevne og flygtninge til nabolandene er steget voldsomt. Blot i Uganda er der ankommet over 70.000 congolesiske flygtninge i de første måneder af 2018. Kampene foregår mellem forskellige væbnede grupper, inkl. hæren, der kæmper for at få kontrol over de mange mineraler i området. Centralregeringen har ingen kontrol med situationen. Heller ikke FN's fredsmission MONUSCO, der i slutningen af marts 2018 af FN's Sikkerhedsråd fik fornyet sit mandat, har været i stand til at forhindre eller mindske kampene og de voldsomme krænkelse af menneskerettighederne.

3. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet en drøftelse af den politiske situation i DRC med henblik på at understrege vigtigheden af:

- afholdelsen af valg i december 2018, og at præsident Kabila ikke genopstiller.
- gennemførelsen af den politiske aftale fra december 2016 (Saint Sylvester Agreement).
- støtte til lokal valgobservation samt evt. EU-valgobservation, hvis der skulle komme en invitation fra de congolesiske myndigheder.
- at EU drøfter evt. tiltag med lederne af de regionale organisationer (AU og SADC), FN samt regeringer i de omkringliggende lande.

Fsva. den kritiske udvikling i det østlige Congo forventes fokus på, at MONUSCO i større udstrækning forhindrer de voldsomme brud på menneskerettigheder og skaber de nødvendige betingelser for afholdelse af fredelige valg i regionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller væsentlige konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De generelle forventninger til andre landes holdninger forventes at være bred bekymring over situationen i DRC.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er bekymret over situationen i DRC og støtter op om EU's linje.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

EU's forhold til DRC blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 3. marts 2017.

2. Venezuela

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018 ventes en drøftelse af situationen i Venezuela i lyset af præsidentvalget den 20. maj 2018. Der ventes på rådsmødet at blive vedtaget rådskonklusioner om situationen i Venezuela og særligt om valget og den forudgående proces. I forbindelse med drøftelsen ventes blandt andet spørgsmålet om en eventuel udvidelse af det eksisterende sanktionsregime drøftet. EU har vedtaget målrettede, fleksible og reversible restriktive tiltag, der indleder et gradvist sanktionsspor med det formål at give det venezuelanske styre øget incitament til at søge en fredelig, forhandlet løsning på den politiske og økonomiske krise i landet.

2. Baggrund

Efter i en årrække gradvist at have undermineret de demokratiske principper i landets politiske system, har det venezuelanske styre den seneste tid accelereret sin undertrykkelse af den politiske opposition og sine brud på menneskerettigheder. Forud for præsidentvalget den 20. maj har styret ekskluderet store dele af den reelle opposition fra at deltage i valget. Der meldes desuden om massiv undertrykkelse af pressefriheden og politiske arrestationer af flere tusinde modstandere af styret. Under de senest afholdte valg i Venezuela har der været stærke indikationer på, at styret har benyttet sig af datamanipulation og intimidering af vælgerne på selve valgdagen. Store dele af oppositionen har valgt at boykotte valget med henvisning til, at de rette vilkår for et frit og fair valg ikke vil være tilstede.

Venezuelas politiske og økonomiske kriser truer med også at udvikle sig til en humanitær krise, der potentielt kan true stabiliteten i nabolandene. Internationale organisationer melder om udbredt underernæring og mangel på mad og medicin. EU har foreløbigt mobiliseret omkring 7,3 mio. euro til humanitær hjælp i og omkring Venezuela i forbindelse med krisen.

EU vedtog den 13. november 2017 at indlede et sanktionsspor imod Venezuela for at øge presset på Venezuelas regering for at indgå i reel dialog med oppositionen om en fredelig, forhandlet løsning. I første omgang vedtoges et forbud mod eksport til Venezuela af våben og udstyr, der kan anvendes til intern undertrykkelse, samt et juridisk grundlag for personspecifikke sanktioner i form af indrejseforbud og indefrysning af midler. I forbindelse med sanktionernes indførelse vedtog EU rådskonklusioner, der understreger bekymringen for udviklingen i Venezuela og endnu engang opfordrer regeringen til i dialog med oppositionen at finde en fredelig og politisk holdbar løsning på den politiske og økonomiske krise. Den 22. januar 2018 vedtog EU at indføre personspecifikke sanktioner over for syv venezuelanske myndighedspersoner.

USA har indført målrettede sanktioner imod 53 venezuelanske individer, herunder præsident Maduro, samt sanktioner imod visse finansielle aktiviteter med Venezuela. Handelsfællesskabet MERCOSUR suspenderede i slutningen af 2016 Venezuelas medlemskab på baggrund af styrets brud på demokratiske principper.

3. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet en drøftelse af det venezuelanske styres fortsatte underminering af demokratiske principper og undertrykkelse af menneskerettigheder i Venezuela, herunder særligt i forbindelse med afholdelsen af præsidentvalg den 20. maj 2018. Blandt andet ventes spørgsmålet om en eventuel udvidelse af det eksisterende sanktionsregime drøftet.

Der forventes vedtaget rådskonklusioner i forbindelse med drøftelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til en fortsættelse af EU's linje, herunder fortsættelse af sanktionsregimet i form af målrettede, fleksible og reversible restriktive tiltag, samt en fortsættelse af EU's klare opfordringer til det venezuelanske styre om at gå i reel dialog med oppositionen for at finde en fredelig og politisk holdbar løsning på krisen.

10. Regeringens generelle holdning

Der bakkedes fra dansk side op om, at EU fortsætter sin linje, herunder fortsættelse af sanktionsregimet i form af målrettede, fleksible og reversible restriktive tiltag med henblik på at give det venezuelanske styre øget incitament til at søge en fredelig, forhandlet løsning. Det anses fra dansk side for vigtigt med målrettede og fleksible sanktioner, som kan udvides eller rulles tilbage i takt med udviklingen i Venezuela, og som ikke rammer civilbefolkningen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Indførelsen af restriktive foranstaltninger imod Venezuela blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 3. november 2017. Situationen i Venezuela blev desuden forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. februar 2018.

3. Forslag til rådsbeslutning, der bemyndiger EU-Kommissionen til at åbne forhandlinger om en ny partnerskabsaftale mellem EU og lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet

KOM (2017) 0763

Genoptryk af samlenotat for rådsmøde (udenrigsanliggender – udvikling) den 25. maj 2018, idet notatet er tilpasset rådsmødet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018 ventes Rådet at skulle vedtage rådsbeslutning, der bemyndiger Kommissionen og EU's udenrigsrepræsentant til at påbegynde forhandlinger om en ny partnerskabsaftale mellem EU og Afrika, Vestindien samt Stillehavet forud for den eksisterende aftales udløb i 2020. Det bulgarske EU-formandskab har i den forbindelse udarbejdet et nyt revideret udkast til det af Kommissionen den 12. december 2017 fremsatte forslag til rådsbeslutning.

2. Baggrund

Det bulgarske formandskab har den 3. maj 2018 rundsendt et nyt revideret udkast til det af Kommissionen den 12. december 2017 fremsatte forslag til rådsbeslutning, der bemyndiger EU-Kommissionen og udenrigsrepræsentanten til at åbne forhandlinger om en ny partnerskabsaftale mellem EU og lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-landene). Kommissionens oprindelige forslag er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 218 stk. 3 og 4. Formandskabet har herudover foreslået en tilføjelse af art. 37 og art. 217 i TEUF som retsgrundlag for rådsbeslutningen. Forhandlingerne mellem EU og AVS-landene skal i henhold til den nugældende aftale iværksættes senest den 1. september 2018.

Kommissionens forslag til rådsbeslutning blev fremsat i opfølgning på den fælles meddelelse fra Kommissionen og den højtstående repræsentant af 22. november 2016 om et fornyet partnerskab med AVS-landene (JOIN (2016) 52 final). Med afsæt i forudgående konsultationer og en konsekvensanalyse af det tidligere samarbejde samt på basis af en række optioner argumenterer meddelelsen for, at et fremtidigt partnerskab bør forankres i en juridisk bindende paraplyaftale og tre underliggende regionale aftaler for Afrika, Vestindien og Stillehavslanene for herigennem at bevare de værdifulde elementer i den nugældende Cotonou-aftale. En sådan konstruktion har til hensigt at sikre de rette betingelser for, at EU mere effektivt kan forfølge sine politiske og økonomiske interesser, øge sin indflydelse på den globale arena, gennemføre en regional differentiering med styrket fokus på Afrika og forbedre mulighederne for at gennemføre 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål.

Med dette som baggrund lægger Kommissionen op til, at det overordnede formål med forhandlingerne med AVS-landene vil være at etablere et politisk samarbejde, der fokuserer på følgende målsætninger:

- 1) At opbygge fredelige, stabile, velstående og modstandsdygtige lande og samfund og sikre fuld respekt for menneskerettigheder, grundlæggende frihedsrettigheder og demokratiske principper.
- 2) At sikre fremskridt i forhold til opnåelsen af verdensmålene og klimaaftalen samt øge investeringer og skabe anstændige job for alle.
- 3) At etablere effektive alliancer og fremme fælles interesser i internationale sammenhænge med henblik på at drive den globale dagsorden frem.

Mere specifikt er det formålet, at parterne forpligter sig til at iværksætte konkrete tiltag, der sigter på:

- At sikre menneskerettighederne, de grundlæggende frihedsrettigheder, demokrati, retsstatsprincipper og god regeringsførelse.
- At efterstræbe bæredygtig og inklusiv vækst og anstændige job for alle.
- At beskytte miljøet, bekæmpe klimaforandringer og fremme bæredygtig energi.
- At fremme fred, sikkerhed og retfærdighed.
- At vende mobilitet og migration til muligheder og adressere udfordringer i relation hertil.
- At fremme menneskelig udvikling og værdighed.

Kommissionens forslag lægger endvidere op til, at der skal søges skabt enighed om en ny retsligt bindende aftale uden tidsbegrænsning, der tilgodeser principper om ligeværdighed, ikke-diskrimination, solidaritet og gensidig respekt og politisk dialog. Aftalen kan dog til enhver tid opsiges af en af parterne. Forslaget lægger endvidere op til, at der skal etableres et fælles fundament og tre regionale partnerskaber. Tyngden vil ligge på de regionale partnerskaber, der med afsæt i de fælles målsætninger og tiltag i det fælles fundament skal definere regionspecifikke prioriteter og tage hensyn til de regionale organisationers øgede betydning. Konkret vil dette ske gennem en opdatering og opgradering af allerede eksisterende regionale aftaler, der udformes, så de let vil kunne tilpasses ændrede forhold. Partnerskabet vil desuden være åbent for andre lande, som deler de samme værdier og ønsker at bidrage til at opnå ovenstående målsætninger. Dertil lægges der op til, at civilsamfundets og den private sektors rolle skal styrkes.

Fra Kommissionens side ønsker man endeligt at tilstræbe en forenkling af den institutionelle arkitektur og sikre større sammenhæng med eksisterende organisatoriske strukturer, herunder regionale og kontinentale organisationer, for at opnå en mere effektiv forvaltning af aftalen.

3. Formål og indhold

Der vil på rådsmødet (udenrigsanliggender – udvikling) den 22. maj 2018 være en drøftelse af de sidste udestående spørgsmål i det af EU-formandskabet fremlagte reviderede udkast til rådsbeslutning med forventet formel vedtagelse på rådsmødet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018.

Formandskabets nye reviderede udkast tager afsæt i skriftlige bidrag fra stort set alle medlemslande og drøftelser i løbet af foråret på embedsmandsniveau af Kommissionens oprindelige forslag samt en kort drøftelse i forbindelse med den første præsentation i Rådet (udenrigsanliggender) den 22. januar 2018 og en mere omfattende drøftelse på et uformelt rådsmøde (udenrigsanliggender – udvikling) den 20. februar 2018.

Formandskabet har med det reviderede udkast tilstræbt at formulere et balanceret og koncist forslag, hvor man har søgt både at tage højde for medlemslandenes forslag og finde formuleringer på nogle af de mere vanskelige spørgsmål, hvorom man forventer, der kan opnås konsensus. Af ændringer, hvor teksten er blevet styrket, kan særligt fremhæves:

- En stærkere markering af verdensmålene
- En større rolle til civilsamfundet
- Styrket sprog på korrupsion, hvidvask og ulovlige finansielle transaktioner

- Styrket sprog i forhold til udryddelse af børnearbejde og børneægteskaber
- Styrket sprog vedrørende reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR) og et styrket ligestillingsperspektiv
- Mere uddybende formuleringer på miljø og klima
- Håndtering af irregulær migration

Det er forventningen, at den reviderede tekst efter drøftelsen i Rådet (udenrigsanliggender – udvikling) den 22. maj vedtages endeligt i Rådet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet opfordrer i en beslutning vedtaget den 4. oktober 2016 om fremtiden for forbindelserne mellem AVS-landene og EU post-2020 til, at 2030-dagsordenen og verdensmålene sættes i centrum for det fremtidige samarbejde. Der opfordres til, at samarbejdet fremadrettet bør udformes, så det fastholder de dele af det nuværende regelværk, der er af universel karakter inden for en overordnet fælles retslig bindende ramme. Der lægges i beslutningen op til, at det primære samarbejde forankres i regionale og sub-regionale aftaler, ligesom der bør gives mulighed for at inddrage andre lande i samarbejdet. Europa-Parlamentet gør sig endvidere til talsmand for en indlemmelse af den Europæiske Udviklingsfond i EU's generelle budget for at øge effektiviteten, gennemsigtigheden, den demokratiske kontrol, ansvarligheden og synligheden samt sammenhængen i EU's udviklingsfinansiering.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke for indeværende at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det fremtidige samarbejde efter 2020 vil dog indeholde konkrete initiativer, som kan få statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vigtigste finansielle instrument, der ligger til grund for den nuværende aftale, er den Europæiske Udviklingsfond, der vil blive håndteret i forbindelse med de kommende forhandlinger om EU's næste flerårige finansielle ramme (MFF). Regeringen vil tage konkret stilling hertil i forbindelse med forhandlingerne herom. Såfremt man i post-Cotonou forhandlingerne beslutter sig for en ny juridisk bindende aftale, forventes det, at den vil skulle ratificeres.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i ekstern høring, men er løbende blevet drøftet med relevante civilsamfundsorganisationer.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Under de indledende drøftelser har der været to overordnede tilgange blandt medlemslandene. En gruppe af medlemslande der har ønsket, at det fremtidige samarbejde skulle: 1) gøres mere tidssvarende ved, at interesserede lande fra flere regioner - og ikke alene AVS-landene - inkluderes på lige fod, 2) være baseret på stærke regionale partnerskaber og tematiske aftaler samt 3) være tidsbegrænset og forankret i de 17 Verdensmål. En anden gruppe af medlemslande har

tidligere ønsket, at et fremtidigt samarbejde skulle fokuseres på AVS-landene og en mindre revision af den eksisterende aftale. Begge grupper af lande støtter nu på centrale områder overvejende formandskabets nye reviderede forslag. Der udestår imidlertid to områder, hvor der blandt medlemslandene fortsat er divergerende holdninger. Det gælder i forhold til tidsperspektivet for aftalen samt migration, hvor et land ønsker endnu stærkere tekst. Forventningen er, at der kan skabes enighed om førstnævnte i Rådet den 22. maj 2018, men at sidstnævnte først søges løst på mødet i Rådet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018. For så sidstnævnte fastholder kompromisteksten den gældende juridiske forpligtelse i Cotonou-aftalen til at tilbagetage egne statsborgere, som opholder sig ulovligt på en anden parts territorium samtidig med, at der lægges op til en yderligere styrkelse af samarbejdet omkring irregulær migration, herunder identifikation af egne statsborgere og udstedelse af rejsedokumenter i forbindelse med tilbagetagelse.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser det senest revidere forslag fra det bulgarske EU-formandskab velkommen og er enig i de foreslåede målsætninger. Forhandlingerne har efter regeringens opfattelse vist sig at være en god lejlighed for EU og medlemslandene til at søge mere tidsvarende måder at samarbejde på. Forslaget om indgåelse af stærke regionale partnerskaber synes at være en effektiv måde at imødegå fremtidens udfordringer på, herunder i forhold til vigtige spørgsmål såsom menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse samt ikke mindst migration og gensidig forpligtelse i forhold til tilbagetagelse af egne statsborgere.

At nøjes med enkelte mindre ændringer i den nuværende aftale ville have været en forpasset mulighed for at sikre et moderne, ligeværdigt og effektivt partnerskab. Regeringen ser gerne, at et fremtidigt samarbejde forankres i en juridisk bindende aftale, men at endelig stillingtagen hertil må afhænge af den reelle mulighed herfor samt en ny aftales indhold og struktur.

Det har endvidere været vigtigt for regeringen, at partnerskabet med Afrika, herunder Nordafrika, vægtes tungt i aftalen, samt at det fremtidige samarbejde så vidt muligt inddrager alle andre interesserede regioner og partnerlande på lige fod i samarbejdet fremfor at fortsætte et privilegeret partnerskab alene med de nuværende 79 AVS-lande. Hertil kommer, at aftalen forankres i et bredt globalt partnerskab om gennemførelsen af EU's globale strategi, EU's nye Konsensus for Udvikling, 2030-dagsordenen, de 17 verdensmål og Paris-aftalen. Partnerskabet må tage afsæt i de enkelte landes og regioners udviklingsperspektiver, og de interesser, som partnerlandene og EU har til fælles.

Regeringen har desuden lægt vægt på, at aftalen skal være tidsbegrænset, samt at forhandlingerne ikke foruddiskonterer den fremtidige finansiering. Regeringen vil tage konkret stilling hertil som del af en tværgående prioritering i forbindelse med forhandlingerne af EU's næste flerårige finansielle ramme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 16. marts 2018. Sagen er også på dagsordenen for mødet i Folketingets Europaudvalg til orientering den 18. maj 2018.

4. Iran

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 28. maj 2018 ventes en drøftelse af status for atomaftalen (JCPoA) set i lyset af den amerikanske udtræden af aftalen den 8. maj 2018. Drøftelserne vil bygge videre på møder afholdt mellem EU/E3 og Iran samt i Leaders' Agenda-formatet om implikationerne af den amerikanske beslutning, herunder hvordan EU og medlemsstaterne kan håndtere disse for at sikre, at aftalen bevares, så længe IAEA verificerer, at Iran efterlever sine forpligtelser. Der vil bl.a. blive set på beskyttelse af europæiske investeringer og fastholdelse af det økonomiske engagement med Iran.

2. Baggrund

Atomaftalen med Iran, ”Joint Comprehensive Plan of Action (JCPoA)”, blev indgået den 14. juli 2015 mellem Iran og EU/E3+3 (Frankrig, Tyskland, UK, Kina, Rusland og USA samt EU). Aftalen trådte i kraft den 16. januar 2016. JCPoA er kulminationen på mere end et årtis diplomatiske bestræbelser, og et enigt Sikkerhedsråd har erklæret deres støtte til aftalen i form af Sikkerhedsrådsresolution 2231. Fortsat implementering af aftalen skal sikre, at Irans atomprogram udelukkende har fredelige formål. IAEA har ved gentagne lejligheder verificeret, at Iran efterlever aftalens forpligtelser.

Præsident Trump valgte den 8. maj 2018 at trække USA ud af JCPoA. Som konsekvens af den amerikanske beslutning genindføres alle USA's atomrelaterede sanktioner mod Iran, der har været suspenderet som følge af iransk efterlevelse af atomaftalen. Præsidentens beslutning er kulminationen på en længerevarende proces, hvor USA til stadighed har stillet spørgsmålstejn ved atomaftalens nytte og knyttet den til Irans destabiliserende regionale rolle og ballistiske missilprogram.

Den amerikanske beslutning om at forlade atomaftalen er blevet mødt med beklagelse i EU, der fortsat støtter op om aftalen, så længe IAEA verificerer iransk efterlevelse. Fra europæisk side finder man, at JCPoA bidrager til at sikre regional stabilitet og til den globale ikke-spredningsarkitektur, og at bekymringerne om Irans regionale rolle og landets ballistiske missilprogram bedst håndteres uden for rammerne af aftalen.

De amerikanske ekstraterritoriale sanktioner kan ramme europæiske økonomiske interesser. EU og EU3 mødtes den 15. maj med Iran på udenrigsministerniveau. Samtidig mødtes EU's stats- og regeringschefer i Leaders' Agenda-formatet den 16. maj, hvor de berørte implikationerne af sanktionerne. Der arbejdes i EU på højeste niveau på at afklare, hvordan man kan beskytte europæiske virksomheder, der har aktiviteter i Iran, ligesom der ses på elementer, der kan fastholde og udbygge de økonomiske relationer til Iran i tråd med forpligtelserne fra JCPoA-aftalen om at normalisere samhandlen og den økonomiske aktivitet med Iran.

3. Formål og indhold

På rådsmødet ventes der en drøftelse af implikationerne af den amerikanske beslutning, herunder hvordan EU og medlemsstaterne kan håndtere disse for at sikre, at aftalen fortsat kan gennemføres, så længe IAEA verificerer, at Iran efterlever sine forpligtelser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Iran forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, eller beskyttelsesniveauet. Det må formodes, at udfaldet af drøftelserne om håndteringen af den amerikanske udmeldelse af atomaftalen kan have konsekvenser for det danske erhvervsliv.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed i Rådet om at beklage den amerikanske beslutning med fortsat enighed om EU's fastholdelse af JCPoA, så længe IAEA verificerer iransk efterlevelse af aftalen. Samtidig forventes enighed om behovet for at sikre Iran og den iranske befolkning et fortsat økonomisk incitament som en del af JCPoA. Ligeledes forventes enighed om behovet for at afklare implikationerne af den amerikanske beslutning med sigte på at beskytte europæiske virksomheder fra u hensigtsmæssige konsekvenser af de amerikanske sanktioner.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side lægges der vægt på, at EU fastholder støtten til JCPoA - der er vigtig for europæisk og regional sikkerhed - så længe IAEA verificerer Irans efterlevelse. Ligeledes bakkes der op om, at der parallelt arbejdes på at adressere bekymringerne over Irans destabiliserende regionale rolle og landets ballistiske missilprogram uden for rammerne af JCPoA. Dertil lægges der vægt på, at man fra EU's side arbejder for at beskytte europæiske virksomheder fra u hensigtsmæssige konsekvenser af de amerikanske sanktioner, og at man går i dialog med USA for at afklare implikationerne af genindførelsen af de amerikanske ekstraterritoriale sanktioner.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 13. april 2018.